

Informovaný pacient se lépe uzdravuje

Mgr. Bc. Hana Novotná

Urologická klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha

Při edukaci a informování pacientů je třeba myslet na srozumitelnost předávaných informací se zřetelem na to, že velká část populace má nízkou zdravotní gramotnost a může pro ně být obtížné odbornějším informacím porozumět. Evropská urologická společnost (EAU) vytváří internetové stránky s věcně správnými a zároveň srozumitelnými informacemi, které se v současné době stávají dostupnými i pro české pacienty. Možnosti jejich využití jsou velmi široké a nabízí českým zdravotníkům a pacientům velmi účinný nástroj pro zlepšení informovanosti, a tím i průběhu léčby.

Klíčová slova: komunikace, zdravotní gramotnost, informovanost pacientů.

An informed patient recovers better

When educating and informing patients, it is necessary to think about the clarity of the given information, taking into account that a large part of population has low health literacy and it may be difficult to understand more specialized information. European Association of Urology (EAU) is creating a website with factually correct and well understandable information, which is currently becoming available also to Czech patients. The possibilities for their use are very wide and offer Czech health professionals and patients a very effective tool for improving information and thus the course of treatment.

Key words: communication, health literacy, patient information.

Dnes už málokdo pochybuje o pravdivosti tvrzení v nadpisu, které je ostatně podpořeno i řadou výzkumů, ale zajímá nás spíše cesta, jak docílit toho, aby byl pacient skutečně informován (1, 2). Slovo skutečně zdůrazňuji, protože v našem „informačním věku“ je velice snadné informace získávat i předávat všemi kanály, které jsou pro takovou věc vůbec představitelné – od ústně sdělovaných, přes tištěné, multimediální, kreslené, hrané, aplikované, virtuální...

Pacient, který vstupuje do ordinace již vybaven těžko měřitelným množstvím informací (všichni známe vtipy o Dr. Googlovi), je posléze zasypán dalším přidělem informovaných souhlasů, formulářů o poskytování či neposkytování informací, na které jeho ošetřující personál v dobré víře (pacient si přeci informace žádá, má na ně právo a je třeba, aby se rozhodl na základě jejich uvážení)

navrší ještě informace o diagnóze, prognóze, medikaci a terapii. Není tedy problémem informace získávat a předávat, ale zajistit, aby informace skutečně splnily svůj účel – totiž pomoci nemocnému pochopit, co se s ním děje a jak je možné společným úsilím ovlivnit, co se s ním bude dít dál.

Při snaze o co nejlepší informovanost pacienta (ve smyslu pochopení onemocnění a léčby) je třeba brát v úvahu tzv. zdravotní gramotnost, kterou můžeme chápat jako schopnost kvalifikovaně rozhodovat o svém zdraví (3). Avšak tato gramotnost je až povážlivě nízká. Ukazuje se, že třetina až téměř polovina populace v Evropě nedokáže dostatečně porozumět informacím týkajícím se jejich zdravotního stavu a možnostem léčby (4). Nemusíme si nalhávat, že Česká republika je výjimkou. Dle průzkumu Státního zdravotního ústavu 59,4 % respondentů vykazuje omeze-

nou zdravotní gramotnost, v oblasti zdravotní péče je to 49,5 % obyvatel, v prevenci nemocí 54,1 % a v oblasti podpory zdraví dokonce 64,3 % respondentů. Zdravotní gramotnost přitom může výrazně ovlivňovat zdravotní stav a chování v souvislosti s léčbou (5). Málokterý pacient ovšem dobrovolně přizná, že nerozumí tomu, co se mu zdravotníci snaží sdělit, dokonce to v praxi často vypadá tak, že se více ptá ten, kdo informacím lépe rozumí. Cílem tohoto článku není zvýšit zdravotní gramotnost populace (jakkoli žádoucí by to bylo), ale zaměřit se na to, jaké možnosti máme při předávání informací našim pacientům s vědomím toho, že pro ně může být obtížné nám porozumět.

Kromě toho, že pacienti mohou být již předem indisponováni nízkou zdravotní gramotností, jejich schopnost porozumět sdělovaným informacím navíc snižuje stres,

Mgr. Bc. Hana Novotná
Urologická klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha
hana.novotna@fnmotol.cz

Cit. zkr: Urol. praxi. 2023;24(3):185-186

Článek přijat redakcí: 22. 1. 2023

Článek přijat k publikaci: 24. 1. 2023